

نۆزك يوردى

ناشرى : نۆزك يوردى

مدبرى : آق جورە اوغلى يوسف

۱۲۶ سايى ۱۱ جلد ۵ تىل

۱۳۳۳ ئاينى ۱۳۳۳

۲۲ سايى ۱۳۳۳

استغراق ایچنده قالدی چهره سی،
نهایت یوکسکیدی الهی سی:

ای اوغول، بیریمز باق نه بیوردی،
ایکی عاشق کوکل بورده اویوردی،
خلاص ایتسین دییه بو شانلی یوردی،
تا کریمز کونده ردی سلطان عثمانی!..

بو ایللرده یگی گونشله آچار،
سلطنت نورینی افلا که ساچار،
قارا کلتی کیجه لر نور پروب قاچار،
دامارلرده یانار وحدتک قانی!..

رؤیاده جهانلر قوران آی سنسک!
اوردو کله فیرطنه کبی اُنسنسک!
باشدن باشه ارضی تیترو توب سنسک
کوکلهر سلاملا سین یگی تورانی!..

بایراغیگنک دنکی قیرمزی لاله،
بگزمه سین بر یگی دوغمش هلاله،
سلطوتک صیقما سین عقله، خیاله،
حکم ایتسین جهانه تورکک فرمانی!..

کوزلرک اولماسین هجران دگزی،
قلبنده قالماسین حسرتک ایزی،
برلشدیروب آرتق قزمله سزی
مالخون زوجهک اولسون ای تورک خاقانی!..

عثمان بردن بره دوشدی ایکی سویجه
بری خانلق، دیکری ده سودیکی ایجه -

والهی باقیشلی کنج قیزی آلمقدی،
کوزلرندن همان بر قاچ داملا یاش آقدی.

آتیلرله خبر سالدی بدی چوره یه:

تورک بکلری حاضر لایوب کلسینلر، دییه!
بر آز سوکرا سکودده بر قورولتای اولدی،

باشدن باشه قیصر اقلرله هر طرف دولدی،

عثمان غازی قوشوب کلدی، آئنده یایی

قورولتایه نقل ایتدی او کوزل رؤیایی؛

کنج، قوتلی سسلر کوکی سار صوب ایگله تدی:

«عثمان!... سنسک خاقانمز، تا گری امر ایتدی!...»

نعره لرله کوکه دوضرو قالقدی مزراقلر،

بر آله ودن دالغا کبی اوچدی بایراقلر،

پنبه گونش سلاملادی دوغودن تورکی،

دورت طرفدن کلیرددی بر شانلی تورکوا!..

برسف ضیا

صغیتکارلریمیز نؤنده: ۶

عبدالحق حامدده برگون

— جوق سه و دیکم انر لرگز آره سنده مقبری هپسندن شخصی بولورم . بشقه یازیلر گزده
قورنه ی، راسین، براز وولتهر، شکسپر ، ثوغو، شاتو بریایان حس ایدیلیر . فقط «مقبر» ده صغیتکار
وروحکزه برلکده یالگوز سزی کورورم . مؤسسهنک Rien ne nous rend si grand qu'une
grande deuleur مصراعنده کی معنای «مقبر» ی او قودقدن سوکرمه آ کلامشمدر . مقبر کدرک قوتلی

[۱] هیچ بر شی بزی بر بویوک کدر قدر بویولته موز.

بر بین واسطه سیله چیزلش غرافیکیدر. هیجان، بهتان، اشتکا، عصیان، هیچقریق، یومروق، قهقهه، سکوت، سکر، هجر! «مقبر» کدرک بوتون بو آنلریدر.

اونک ایچون او یله صانیرم که اوزونلقلرینه، ضعیقلرینه رغماً، قافیه دوشوکلکلیرینه، تنافرلرینه، اماله وزخاقلرینه رغماً «مقبر» اوروپائی ادبیات سلسله سنک ایلاک بویوک لیریک اثریدر. تورک شعرنده موجود لیریزمه «مقبر» یگنر بر یوکسکک تاریخی، بر ترقی مرحله سی اولمشدر.

هله ادبیاتمزدکی مرنیه طرزینک فضولیدن بوگونه گنجیه قدر الکحتشم نمونه سی نجیه «مقبر» در.

بو احتساس قیرینیلرینی بویوک شاعره، تقسیمده صره سرویلرده کی آپارتماننک سالوننده سویله یوردم. ماروکن طاققلره دوشه نمش، دیوارلری عائله فوطوغرافلریله سوسله نمش بر اوطه حامدک هم جالیشمه، همده قبول اوطه سیدر.

اورنده طوران کنیش وپارلاق یازینخانه سی، دیواره یاصلی بویوچک بر نه تازم رک ایچنده کی بش اون انکلیزجه کتاب وانکلیزجه بویوک آنسیقلویه دیسیله بو اوطه شخصی بر شاعر حجره سندن زیاده نامدار بر مفروشات مغازه سنک دوشه دیگی واسع بر اوتل، بر قلوب سالوننه بگزه در.

اوراده نارین، بدیمی تیتیزلک آرامایگنر، استراحت و صلابت، لوشلق و درینلک بولاجق سگنر. غایت اُکلی، آردینه قدر آچیق قایلرندن یمک اوطه سنک بهادر بوفه سی و ماصه سی گوزوکیوردی. دهها آرقه ده، دهلیزلرک نیم ظلمتلری آره سنده دیوارلرنده کی قویو پنبه اورتولر، تک توك چرچیوه صدقلری سچله بیله ن عربکاری بر مدخل وار.

عربه تکرلگی غورولدی، اوتوموبیل چارپینتیلری ایله اخلال ایدیلن هر سکوتدن سوگره بعض جمله لیمی تکرار ایتدیردی. «گورولتوسز یرده اوطورامام، پک فنا طبعتم واردر. یازارکن ده سس طویعالمی یم، دیدی.

بر قاچ دقیقه صوصدی. دوشوندی. یلگندن صارقان مونوقلنی صاغ کوزینه ایلشدیردی. شیق بانطالوننک اوستنه دوکولش سیغاره کوللرینی فیسککلره تمیزله دی.

غضنفره بهرامی بوغوشدیران، فاتح اسکندری، مغلوب وعلوی اشبرقارشیننده قدرتسز براقدیران، بوتون دورلرک قانلری اوزرینه ارسطونک تلعنیلری حایقیرتان، طارکک جلادتتی گورولده تن، عبدالرحمن ثانی الک متضاد عجز و غرور دوشونجه لری آره سنده بونالتان حامد، فکر اقلینک بوتون الهام بلده لرنده طولاشمش، هر اقلیمک رنگارینی، قوقولرینی، طویمق ایسته مش حامد، ادبیاتمزدک یگیلکلر باباسی حامد بو دینچ و سه ویملی اختیارمیدی؟

فقط اونده، سر آزاد محرمیتی ایچنده بر آرز طاغنیق برشاعردن فضله سیاه بونزورلی، پلاسترون بویون باغلی، اینجی ایگنه لی، روغن آباق قابیلی، زنگین و ظریف بر قلوبمه ن، بر مونده ن حالی واردی؟ آغیر باشلی بر دیپلومات دییه بیلیردیگنر، فقط جوشغون بر شاعر خاییر. اثرلری آره سنده کندی کندیمزه تصور ایتدیگمز طاغنیق و متردد حامد نروده، یازینخانه سی باشنده اوطوران بو آدم نروده؟ یالگنر یوزینک خطلرنده ممتاز، صاف بر روحک نجیب انعکاسلری واردی. یوکسک آلتنه

سارقان، کوزل یوزنی چه ویرمن چوق بیاضلی صاحب و صاقلار اوندی علی العاده بر اختیارلق علامتی دکلدی. اوزون یاشلرک، بک چوق سیاحتلرک، بک چوق کدر واکلنجهلرک بیلر بوزمه قیامادی بو مظفر سیانک اطرافده اولر، غبطه ایدیلرک بر شهرتک آلاجه ایپکلی بر هاله سی کیدی.

— «مقبره، او، بنم سمیتدر، دیدی. یازیلر میانده الکادی دینه بک قیافتلیسی بنه فیتن در. اونی سائرلرینه ترجیح ایدرم.

صالوتی، هر کون طولدیران زیارتچیلردن تنها بولدیغ ایچون بو فرصت دقیقه لرینک سواللرله ویریلرک جوابلرله کچیرلمه سی ایسته یوردم. عجله ایتدم.

— ادبیاته باشلایشم، بیلیم برتحف اولمشدر. ایلک خواجهم بهاء الدین اقدی که ایوم برجاتدر، اینهلیدر زواللی، شو بیلدیگمز کوک سو دره سی یوقی، اونک جوارنده بر اوده اوطورور. اینهلیده دکلده *épine dorsale* بر سقطلق واردر، بگا تورکجه نوکره تیردی. بر کون دقتی «تصویر افکار» اوزرینه جلب ایتدی: «هله شونی اوقو» دیدی. کوسته ردیکی شی، لاحق آوستریا ایمپراطوری طرفندن [۲] ایراد اولونمش بر نطق متیدی. غالباً ایتالیانک ماجه نسا بوزغونلنی اوزرینه اولاجق. «تصویر افکار» شناسی قلمیله کچیرلشیدی. ایشته بگا ایلک ادبیات شوق ویرن یازی بو اولمشدر. نه بسیط بر باشلانغچ دکلمی؟ شو ایکی اوج سطرک ایچنده آرادینغ حامدی بولدم.

— اوت اقدم!

— دها سوکره لری اویله منحصراً ادبیات مراقی ساقه سیله جالیشمش دکلمدر! یالکیز اواره بدر ایرانه تعین ایدلشیدی. اوردی اونک خصوصی مکتوبلرینی تیپیش ایدر ایدم. او بنده گزه بر نوع تحریر ممارسه سی تشکیل ایدرایمش ظاهر. فارسی قونوشدقدن سوکره سعدی، قانی، شوکت، حافظ احتیاجات روحیه مه انیس اولدیلر. ایلک ذوقیاب اولدیغ ادبی مطالعات عجم آتاریدر.

— بزمکیلری نه وقت اوقودبگیز؟

— بزمکیلری دها سوکره بیلدم.

— ایلک قلمه آلدیفگیز اثر هانکیسیدر اقدم؟

اونی بز بیلیم یورز. اسمی کندی بیلر خاطر لاما یور. یشیل کاغدلر اوزرینه یازیلورمش. اسبق داخلیه ناظری ممدوح پاشا، او وقت آمدی خلفاسندن ممدوح بک، بر کون عبدالحق حامد عاتله سنک چامدجه ده کی کوشکلرینه کیدیور. جوجوغی یازیخانه سی باشنده مشغول کوریور. حامد کاغدلری صاقلامش. فقط ممدوح بک اصرارله آلوب اوقومش و دیمش که: «کوجوک بک، نه دیرلرسه دیسنلر، دوام ایدیگیز. بویوک بر استقبال ایدیگیز اولاجق...»

— دیمک استاد، قدرتگیزی ایلک کشف ایدن آدم بو اولمشدر. شو حالده، دها بک کنجکگیزده

یاپاجفگیز بویوک ادبی انقلاب حقنده مقرر بر فکرگر واردی!

[۲] متوفی ایمپراطور فرانسوا ژوزف.

— انقلاب یایدیغی بیلیم یورم که اونک حقنده فکرم اولوب اولمادیغی آراشدیرهیم! بلدک یازدیغیز شیدلرک بر از تأثیری اولمشدر!

حامدک بوتون دهائی، سانیرم، شو ایشدیگم جله نلک ایچنده ایدی. شاعرلک اونده شعور سزا اولاجق درجه ده فطری دگلمیدر؟ روحنک سنی، ودالاتنی دیکله مش بر شاعر من وارسه حامددر. — منتظماً چالیشیرمیدیکز افندم؟

— نه، گنجلگمده او قومادم دکل! مطالعه دن فوق الحد لذتیاب اولوردم! لکن بن کندیمی بیلیرم؛ او یله ارزو ایشدیگم درجه ده چوق و منتظم تتبع ایده مه مشمدر! — نه وقتلر یازاردیکز افندم؟ صباحلریمی؟

— صباحلری هیچ یازمازدم. گنجهلری کچ یاتاردم، صباحلری کچ قالقاردم. نایومی فلان یایدقدن سوکره کز مکه جیقاردم. هب اولله بمکرندن سوکره یازاردم. بو بر از معده می، سیگنرلری بوزاردی امانه پاییم! بشقه دورلوسی آمده دکلدی. طوغریسی کتابلرک آپ بر قسمی ده مأموریتلردن معذول اولدیم هنکامه ارده یازدم، اوت.

— او حالده بویله یملک اوسته، گوجلکله تحریر بویورددیکز استاد! — یوق فکری صعبوت چکمه م. فقط بر یازدیغ شیشی بر دها تصحیح ایتک ایستهرسه م تمام یله دیکشدریرم.

بو حال، حامدک الهامنده کی بولغی، افاده سنده کی قولایانی آکلاتمازی؟ فقط بوشاعرک ایهاملری اطنابلری، ایهاللری ده بوندن طوغمایورمی؟ بر اثر اوزرنده یگر می دفعه چالیشیکز. خصوصیه آز یازک، چوق سیمک، بر والونک بونصیحتلری حامدک طاشقین الهامی نوکنده طوراجق برسد اولامامش! حامد، بوتون بو جوا بلری بر چوجوق طبیعیلکله نقل ایدیوردی. برده بشقه هیچ بر ادبیات آدمده کورمه دیگم وایشیتمه دیگم شی! استاد، بوندن آلتش سنه اولکی استانبول تربیه نلک کبار بر بر محصلی اوصافی حالا محافظه ایدیور. هله بعض کله لرک نهایتی اوزاتماسی، بالخاصه حکایه ماضی نقلیلرله صیغه شرطیه لرده کی «غ» لر، «ک» لر، «لا» استیقیت بر مه سی بوگون بشقه لرده طوغمایاجغمز شخصی بر تلفظدی. عجا حیاتنک داها ایلک سنه لرده استانبولدن آریلش اولماسی، اوزون دورلردن سوکره ادبیات جدیده تألیفاتیله محسوس بر صورتده دیکشمش تلفظ آهنگلرینه یابانچی قالماسی بونده مدخلدار دگلمیدی؟

هر حالده قیصه و معیندار افاده لرده ماضیدن اسن قالین، وقور برسس طاتیلانی و اوزاقلانی واردی. بالذات حامدک آغزندن یاریم عصر اولکی ادبیات حادثه لرینی دیکله مک انسانه جانلی، هیجانلی بر تاریخ ادبیات مصاحبه سی ذوقی ویره چکدی. — سوردم:

— معاصر لر یگیز آره سنده تورکلردن الک جوق کیمی او قور و تقدیر ایدردیکز؟ صمیمی و صافدل بر تواضعله جواب ویردی:

— تقدیر ایتک حدم دگلدی که! لکن، قدما مستثنا، حیرت، و حرمتله او قودیم اعظممز رجائی زاده اکرم مرحومه، نامق کمال مرحومدی. فرنگلردن ده بالاخره قورنه بی، راسینی، و ولته ری، لامارتینی، و سسینی تدقیق ایتدم.

— شناسیله طانیشر میدیگنر استاد؟

زماننک عقلی ایرر انسانلرینی اطرافنه جاغیرمش، یوزی اونلره دونوک، آلی هپسنه غربی، داتما غربی گوسته رن بو تجدد آدمی خاطر لاتمق حامدده غریب بر فعالیت او یانیدردی. بردها بولماق اوزره غائب ایتدیگمز اسکی کونلرک آرقه سندن ساورولان او آسفلی تبسم دوداقلرنده بلیردی. باشی ساللادی:

— اوت، شوراده تقسیمده «فلام» اسمنده بر قهوه کاشندی. شناسی مرحوم صیق صیق اورایه چیقار ایدی. قهوه نك اورته یرنده چالغیچیلره مخصوص تومسکجه بر یر وار ایدی. ایکی ایتالیان کانجی قیز اوراده هم چالار، هم سوبله ر ایدی. ایشته شناسی اوتومسکجه یرک دینده کندی کندی اوتورور ایدی. باستونقی خفیف خفیف دوداقلرینه دوقوندر ایدی. اشتیاق جکدیگی اوروپا عاتله دائر تفکر ایدره کی طالفین دورر ایدی. براقشام او قهوه ده گوروشمشیدک. بی وفیق پاشانک غدومی رفیق بک تقدیم ایتدی. شناسی قیرجه ساقالیدی. (او مسئله بی بیلیر سگزی، ساقالی تراش ایتدیردی، دیه بیچاره آدمی عزل ایتمشیدیلر!) او آره کمال، ضیا پاشا فلان لوندرده «حریت» اسمنده بر غزته چیقاریرلر ایدی. اوراده ضیا پاشانک «رؤیا» نشر ایدلیدی. «اونی او قودینگز؟» می دیه سوردم. باشی میندار بر صورتده ساللادی. «اونلر شمعی استانبولی رؤیاده کور یورلر؟» دیدی. بوگونکی کبی خاطر مده در.

— شناسی یازیلر گزی او قومشمیدر؟

— خایر، شناسی بی بابامک اوغلی کبی طانیردی. یوقسه بر شاعر، بر محرر اولارق فلان دکل؛ سطریمی بیله او قومامشدر.

— نه ضیا پاشا!

— ضیا پاشا ایله بردفمه بردعوتده برابر بولوندی ایدک. بزم سزائینک باباسی سامی پاشا مرحومده ایدی. ضیا پاشا آغیر باشلی، دوز کون قیافتلی، محترم وجدی بر آدمدی. فقط گوروشمک نصیب اولمادی. — کالی ایلاک دفعه ابوالضیا مطبعه سنده گوردم. بن اولاطانیمادم. ابوالضیا اوکا بر مقاله او قویوردی. کالده آیاقد. بر آشانی بر یوقاری طولاشیوردی. بر قاچ دفعه فرانسه جه tout de bon, tout de bon دیدی. جیقدی، کیتدی. بو طانیشمق صاییلماز اویله دگلمی؟

اصل پارسدن استانبوله عودتی هنگامنده طانیدم. ده نفی ایدلمه مشیدی. وفاده اوتوریردی. کیتدم گوردم. مسافرلری ده وار ایدی. «سزه اشتیاقدن طولای کلدیم» دیدم. اولجه معارفه من فلان یوق. بی یازیلر مدن ده طانیماور. اونک ایچون خصوصی بر اهمیت ویرمه دی.

او صره لرده مأموراً پارسه تعیین ایدلمشیدم. «مادام پارسه کیدیورسک، دیدی، — بر قاچ کتبخانه اسمی صاغلق ویردی. — اوراده شو شو کتابلری او قوه.

صوگره بن استانبولده یوغیکن «ایچلی قیز» باصلدینی زمان ا کرم ثنا ایله اعلان ایتشیدی. اثری کالده او قومش. اکره: «بو هانکی حامد بک اولیور، بزم بیلدیگمزمی؟» دیه یازمش. ایشته محاوره مزده بو صورتله باشلار.

بالاخره کال سورگونده ایکن بر دفعه آلتی ساعت قدر مدللیده کورمشیدم. او وقت بیاض بر کیجه لکله قبول ایتدی ایدی. متصل گزینیوردی. دائمی بر هیجان ایچنده ایدی. فقط نطقنده اسکی جرزه فوق العاده، اسکی قوه اقناعیه باقی وحقی متزاید ایدی.

صوگ دفعه کوروشمده رودوسده در. آلتی دقیقه قدر ملاقی اولدم. اویویورمش. یاننده کی او طه ده ده دامادی رفعت بک یاتیور ایدی. اوکا سویله دم: «آمان مساعدهم یوق، کوروشمک ایسته یورم» دیدم. اویاندیردیلم. کال پک آتشین بر آدمدی. خارقه ایدی دیه بیلیرم. قدری بیلنمه مش اعظم دندر. دوشوندی وعقلنه برلطیفه گلش کبی گولدی.

— بیلیرسگیز، دیدی، «صبر و ثبات» ی تورکلره دائر یازمشمدر. وفیق افندی، مؤخر آمشهور وفیق پاشا، بو طرزده برشی قلمه آلمقلمی توصیه ایتش ایدی. «اوتنه سنه بریسنده ضرب مثلر مزدن سریشدیر» دیه توصیه ایتش ایدی. «گوتوردم، اوقودی. «جانم، بو قدرده ضرب مثله طولدور دیهدک» دیدی، گولیدی. هانی او آدملم، هانی او قهقهه لر! هپسی طوپراق اولدی. کچن کون بر مسافر خانم افندی پک طوغری سویله یوردی: «اونوتمق اولماسه یاشامق اولمازه دیدی. طوغری دگلمی اما؟

ا کرم له معارفه من خیلی غریب اولمشدی. بوزطغان کمرنده اوطورر ایدک. بزم اوک قابوسندن اکثری اقشاملری ظریف کیملی، کبار ادالی بر کنج آهسته آهسته یورویه رک گلیر کیدر. بنده کورورم. بربرمزه اوزون اوزون ده باقار ایدک. نهایت بر افشام ا کرم: «بک افندی، التفاتگیزه نائل اولامایورزه دیه طانیشمه یه یول آچدی. آرتق بربرمزه پک سنلی بنلی اولدق.

ا کرم بحق بکا استادلق ایتشیدی. بن اداره قلم سویله طورسون، اداره کلامه بیله مقتدر دکل ایکن اونک اوتده بریده کوروان بندلریله تزیین دماغ ایدر ایدم. ا کرم، بنده گزه چوق شینلر الهام ایتشدر. تصور ایدمه یه جگگر قدر آشوری سهویشردک. الله رحمت ایله سین! ا کرم، پک حیثیت شناس، پک تکلف یوردی. یازیلرنده بیله بو حالی واردر دگلمی؟ بنم مزاجه موافق کلمه بن بر طبعی ده چارچابوق آلینغانلغیدی. جانم، بنم سوزلر مه بیله بعضی آلینیردی. بنده چکینیردم.

توفیق فکرتی ا کرم نزدنده طانیدم. بر گون شورای دولته استنادی زیارته کیتدمیدی. یاننده طیقناز، آسمر، آزیبقلی، بر کنج اوطوریوردی. ا کرم آیاغه قالدی. «حامد، سکا استقبالک الک بویوک شاعرینی تقدیم ایدرم» دیدی. آووچک ایچنده فکرتک بزه «سیس» کبی، «تاریخ قدیم» کبی شایان غبطه مخلصات یازاجق متین آلی صیقدم. ا کرم، فکرتک آتیسنی کورمک اعتباریله حقیقه استادانه بر تیقنده بولوندی. فکرت نه ملک آدمدی افندم. انسان اوکا باقدنجه نزاهت، فضیلت درسی آلیردی. حیاتمه او یله تمیز، او یله وقور روحلی انسانه اندر تصادف ایتدم.

کندینه خلف اولان نسل ایچنده فکرت و جناب، حامدک الک تقدیرله او قودینی ایکی شاعر در.

— باشلا دیغکیز دوردن بوگونه قدر ادبیات و لسان آبی ترقی ایتدی، دکلمی افندم؛ نه دوشونیورسکیز!

— شبهه می وار، خالد ضیالر، فکرتلر، جنابلر فلان تجددی بک ایلری کوتوردیلر.

— گنج نسل حقده امیدوار میسکیز استاد؟ سوک وزن و لسان جریانلری تدقیقکیز مظهر اولیورلری افندم؟

— نه چالیشیرلر سه فنا دکل! یارمق وزنی بنده بر قاج اثرمده قوللانمشدر. فکرجه تیاتر ویه دهها موافق کفی اودر. عروض مخمده بک طنان اولیور. او قدر آبی دکل. ترکیبیز یازیلر ده اساس اعتباریه طرفدارم. عرب و عجم اصولی دردیزلی، بشیرلی ترکیبیلر او قدر خوشه کیدر سینلر اولماسه کرک. یگی باشدن یازمق لازم کلسه، بن ساده یازمقی ترجیح ایدردم. فقط آلیشمتم. ترکیبیلر بنم قولاغمه دهها مونس کلیور. بعضی یردهده الزمدر. افادهیه بک آهنگ و طمطراق ویرر. گجلرک ایچنده ذکیلری، استعدادیلری وار. البت نسللر تعاقب ایتدیکجه جریانلر تنوع ایده جکدر: یگی یگی مکتبلر، یگی یگی نظریه لر ظهور یاب اولاجق.

سؤاللرک زنجیرینی ایسته مه یرک بوراده قوپارمغه مجبور اولدم. چونکه حامدی هر کون کورمکه آلیشمش دوستلر اطرافنده حلقه تشکیل ایتمکه باشلا یورلردی.

تنها یکن بر ایکی ساعت ظرقنده کندینی ادبی ماضیسنه ارجاع ایتمش شاعر و صنعتکار حامد آرتق معیداره استهزا آلود بر اوفاق جمله سیله زائرلرینه التفاتلر، نشئه لر یاغدی ران کبار بر او صاحبی اولیورددی.

مساعده سنی رجا ایتدم. یالکیز بویو کلکده گوروله بیان او وقور تواضیه بی آوینک قابوسنه قدر تشییع ایتدی.

— بنده گیز ایچون راحتسز لافه قاتلان دیگیز. ده گرمیدی؟.. یسه بکله رم اولادم.. دیه المی ضیقدی.

شیشل : ۲۳ آقشرین ثانی ۱۳۳۱

درشن اشرف

عبارلر بوردن

آلمانیا ده مسلمان اسیرلر اوردو کاهنده قوردان بایرامی

آلمانلرک روس اوردو سندن آلدقلری یوز بیکارجه اسیرلر آرمه سنده بر جوق دینداش ولسلهاشلیرکده بولندقلرینی بیلمه من بوق کبیدر. بولردن بر قسمی مالک عنایه ده توطن انجمنی ایسته دکاردن بر خلی زماندن بری قافله قافله دارالخلافه کلکده درلر. آلمان حکومتی، روسلردن، انگلیزلردن، فرانسزلردن آلیتان مسلمان اسیرلری، غیر مسلملردن آبروب آبروجه اوردو کاهلر برلشدیرمش و بوظره «هلال اوردو کاهلری» نامی ویرمیشدر. هلال اوردو کاهلرنده مسلمانلرک اوامر دینیه لری دائره سنده حیات کچیره بیامه لری ایچون منقضى شرائطک موجود اوله سنه جوق چالیشلمشدر. بو اوردو کاهلرده ایکی جامع شریف ایله بر قاج امام و معلم وارددر. بش وقت نماز جامعته ادا ایدیله بیلدیکی، جمعه و بالخاصه بایرام نمازلرینک بویوک بر شمعنه ایله ایفا اولمه سنه اعتنا ایدیلکده در. هر طابورده بر درس خانه آچیلمشدر؛ بو درس خانه لرده قرآن کریم، علم حال، تورکجه او قویوب یازمق و آلمان